

הלכות ומנהגי חב"ד לחג הפסח תש"פ

- פסח בצל התגלות מלך המשיח ואוירת ה'קורונה' -

ע"פ לוח כולל חב"ד, 'מעשה מלך', 'ספר המנהגים' נערך ע"פ
רשימותיהם של הרב יוסף שמחה גינזבורג והרב יוסף ישעיה ברין
מד"א קראון הייטס

בית מדרש 'מודעות' - ליובאוויטש - רמת גן

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

יום שלישי י"ג ניסן, ליל בדיקת חמץ

יום ההילולא של כ"ק אדמו"ר הצמח צדק. כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
נוהג לערוך התוועדות ביום זה, עכ"פ שיחה וכד'. (ההתוועדות בתקופה זו
מתקיימת ביתר שאת על ידי שידור חי - קו הישיבה 033069345).

בדיקת חמץ

הכנות: לפני הבדיקה צריך לנקות היטב את כל החדרים שצריך לבדוקם. כן יש
לרכו את כל החמץ המיועד לאכילה בערב ולמחרת בבוקר, במקום המשתמר
מילדים וכדומה.

זמן קצר לפני כן מניחים במקומות שונים בבית עשר חתיכות של חמץ קשה, כל
אחת מהן פחות מכזית ועטופה בנייר רגיל, אך לא בנייר כסף, שאינו נשרף היטב
(נכון שיהיו על-כל-פנים כל הפתיתים ביחד - כזית). [נוהג טוב הוא - גם לגבי
חינוך במצוות בדיקת חמץ - שהילדים יערכו רשימה היכן הניחו את החמץ. אם
אבד אחד הפתיתים - יש לבטלו בלב, לאחר השתדלות נוספת בחיפושן].

זמנה: כדברי המשנה הפותחת את מסכת פסחים - אור לארבעה-עשר. כלומר
מיד אחרי צאת הכוכבים. רבותינו נשיאנו מקפידים לעורכה תמיד רק אחר תפילת
ערבית.

מקומה: ענינה של בדיקת חמץ נתקנה בשביל הספיקות (שו"ע אדה"ז הלכות פסח
סימן תלא בהגהה) ולכן בכל המקומות שיש לחוש ולהסתפק שמא הכניס לתוכם
חמץ, צריכים בדיקה.

המקומות שצריכים בדיקה מעיקר הדין הם: המטבח, חדרי הילדים, כיסי הבגדים,
וכל מקום שמכניסים בו חמץ (לגבי המכונית, ומקומות המשותפים - חדר
מדריגות; מקלט; חדר זבל - ראה לקמן).

אופנה: לאור נר של שעווה ועל-ידי נוצת עוף. הבודק מניח את החמץ שמוצא
בשקית קטנה של נייר. בגמר הבדיקה מניח את השקית, הנוצה והנר שנותר בתוך

כף עץ קעורה, עוטף הכול בנייר (מלבד ידית הכף שנשארת מחוץ לעטיפה), כורך חוט סביב הנייר כמה פעמים, מהדקו וקושרו.

בין הברכה לתחילת הבדיקה אין לדבר כלל, אפילו מענייני הבדיקה. ונכון שלא לדבר כלל שלא מענייני הבדיקה כל זמן הבדיקה.

כתב רבנו הזקן: "ויעמיד מבני ביתו אצלו לשמוע הברכה שיבדקו איש במקומו, ולא ישיחו בינתיים, ויזהרו לבדוק תחילה בחדר הסמוך למקום ששמעו הברכה". את החמץ הנמצא בבדיקה שומרים, ושורפים למחרת בבוקר, כדלקמן.

אחר הבדיקה מבטלים את החמץ שלא מצאנו, באמירת "כל חמירא" (הראשון). וביטול זה הוא מעיקר הדין עוד יותר מהביטול של שריפת החמץ למחרת. בביטול זה מתכוונים על כל המקומות שאולי לא נמצא החמץ. משמעות הביטול היא כי החמץ שלא מצאנו הרי הוא כאילו אינו ואינו חשוב ונחשב כעפר ועל ידי ביטול זה הופך החמץ להפקר לכל כי הוצאנו אותנו מדעתנו ומרשותנו.

מנהגנו להאריך ביותר בבדיקת חמץ. הוד כ"ק רבינו הזקן כשהגיע למעזריטש היה לו חדר קטן אחד ובדק אותו כל הלילה.

בדיקת המכונת יכולה להעשות גם לאור היום, כדברי הגמרא על 'אכסדרה' תחת כיפת השמים, זאת לאחר ניקוי יסודי, כמובן (ויש מדקדקים לקיימה דווקא בליל בדיקת חמץ על ידי פנס חשמלי).

הבנין משותף:

חדרי מדרגות

חדרי מדרגות הנמצאים בבתים משותפים, כיון שהוא מקום שמכניסים בהם חמץ, שדרך בני אדם להעביר שם את מוצרי החמץ שלהם והרבה פעמים מכניסים בארונות שבאותם מקומות חמץ, חייבים בבדיקה.

מכיון שכל חדר המדרגות הוא רכוש משותף יש לכל אחד מהשכנים לדאוג שיבדקו את כל הארונות שבחדר מדרגות ואין לסמוך שמן הסתם יבדקם אחד מהשכנים, אלא אם כן הודיעו שכל אחד אחראי על שטח מסוים לבדוק, ובמקרה זה יש לסמוך שמן הסתם בדק את אותו המקום.

חדר אשפה ומקלט

מקלטים שמשתמשים בהם במשך השנה לצרכי השכנים ומאחסנים בהם דברים, חייבים בבדיקה. כנ"ל חדרי אשפה.

פח אשפה של הבניין

כלי לפינוי אשפה השייך לבניין או בית מסוים אפילו אם נמצא ברחובה של עיר, והניח בו חמץ, והממונים מטעם העירייה אינם אוספים את האשפה למקום הפקר רק לאחר זמן איסורו, יש להחמיר לפגום את החמץ ע"י שפיכת חומר חריף [אקונומיקה וכד'] לתוך הכלי ולפגום את החמץ לגמרי [שו"ת מנחת יצחק (ח"ד סי' נו), אגרות משה או"ח ח"ג סימן נז]. יש מקילים אם פחי האשפה מונחים ברשות הרבים.

פח אשפה משותף שמניח בו שכן נכרי חמץ בפסח

במקרה והפח משותף ליהודי ונכרי והנכרי מניח בפסח את החמץ, ואינו יכול כל פעם להניח שם חומרים חריפים, יכלול במכירת החמץ שעושה בערב פסח גם את פח האשפה, אף שמשתמש בו, הרי יכול להשתמש בחלק שאינו שלו, אלא שייך לנכרי.

בכל מקרה יש לדאוג שמנקה הבנין ינקה היטב את פח האשפה לפני החג.

הערה: מבוגרים שיש להם שינים תותבות, או גשר מברזל בשינים וכד', יש להימנע מאכילת חמץ 24 שעות קודם סוף זמן איסור אכילת חמץ. כלומר החל מי"ג ניסן בבוקר.

מכירת חמץ: נוהגים לעשות את הרב ל'מורשה', דהיינו מיופה-כוח למכירת החמץ. [לכתחילה עושים זאת בכתב. יש להוסיף בטפסים את שם הרב וכן את פירוט המקומות שהחמץ נמצא בהם, לפני החתימה. אם אפשר, עושים זאת בצירוף קניין, ליתר תוקף. באין-ברירה השנה שנת תש"פ ניתן לייפות את כוח הרב גם בטלפון]. מוכרים גם חמץ גמור, וגם את כלי החמץ (שמא נותר עליהם חמץ 'בעין'), ואין צריך להטבילם לאחר הפסח (כמבואר בהרחבה בלקוטי שיחות חלק יח לפרשת מסעי).

בשיחות קודש כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א נתבאר בהרחבה שאין למכור

לגוי – חלילה – שיריים שקיבלו מרבי, אלא יש לאוכלם לפני הפסח ועיין בהרחבה לקו"ש חט"ז פרשת בא-יוד שבט בטעמי הדבר בדרך הנגלה והחסידות.

יום רביעי

י"ד ניסן, ערב חג הפסח

יום הולדת הרמב"ם. "נולד ערב פסח יום השבת שעה ושליש אחר חצות היום" (ספר צמח דוד). כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א: היה מן הראוי לעשות התוועדות רבתי ליום הולדתו של הרמב"ם, אך מכיוון שאין פנאי ביום זה, כדאי ונכון לערוך התוועדות בימים הסמוכים ליום הולדתו ולהתחזק בשמירת תקנת לימוד הרמב"ם. שחרית: אסור מן הדין לאכול מצה. ומנהגנו שלא לאכול מכל המינים הנכנסים בחרוסת ומרור עד אחר כורך.

תפילה: מהיום ועד סוף חג-הפסח אין אומרים 'מזמור לתודה'.

תענית בכורות: הבכורים, בין מאב ובין מאם, מתענים, ואפילו כוהנים ולויים. ונתפשט המנהג, שבמקום להתענות משתתפים הבכורים בערב פסח בסיום מסכת (סעודת מצווה), וממילא פוקעת התענית.

[לגבי נוסח הקדיש הנדפס במסכתות הש"ס כבר הכריעו רבני חב"ד שמנהגנו לומר רק את הקדיש דרבנן הרגיל].

[הערה לשנת תש"פ: הוראת רבנים מאנ"ש: מכיוון שיש קושי לקיים את מנהג הסיימים ברוב עם, ניתן בדיעבד לצאת ידי חובה בסיום מסכת משניות הנלמדת בעיון]

* לפי אדמו"ר הזקן בזמני השחר - במרכז הארץ מותר לאכול חמץ עד השעה 10:32 (שעון קיץ). יש לשורפו (וכן למכור לגוי את החמץ שמשאירים) לפני השעה 11:35.

הערה לשנת תש"פ: מכיוון שייתכנו קשיים בשריפת חמץ, לכן יש להתנהג

כשם שמתנהגים בערב פסח שחל בשבת שעיקר השריפה נעשה על ידי איבוד החמץ בביוב וכד'. אשר על כן אין להשאיר כמעט מאומה ליום האחרון אלא את מרבית החמץ לאבד קודם. ולהשאיר רק את הפתיתים וכד'. [במקומות מסויימים מתארגנים לשריפה משותפת של חמץ על ידי שליח וכד', מ"מ יש להשמיד כל החמץ קודם].

שריפת החמץ

סוף זמן שריפת חמץ: 11:36

רשימת פרטים שחשוב לזכור:

- * לפני זמן שריפת חמץ יש לצחצח את השיניים ולנקותם משאריות חמץ.
- * לפני זמן שריפת חמץ נשים שמשתמשות בטבעות בפסח עליהם לנקותם על ידי ניקויים היטב-היטב בחומר ניקוי לכלי כסף וזהב ולאחר כמה שעות עירוי מים רותחים על הטבעות.
- * יש להיזהר לא לזרוק חמץ לפחי הזבל אחרי שפינו את פחי הזבל, אלא אם כן שופכים עליו קודם חומר שפוסלו מאכילה.
- * לא לשכוח לנקות היטב את הפלאפונים, וטלפונים, מקלדות מחשב (כדאי להיזהר עם מפתחות שמניחים אותם פעמים על שולחן חמץ לא להניחם על שולחן הפסח, ועכ"פ כדאי לנקותם קצת), לנקות את הכיסים ובפרט של הילדים.
- * מי שלוקח כדורים ותרופות יש לבדוק באתר של קופת חולים את התרופות הכשרות לפסח [כיום למרבית התרופות יש תחליפים כשרים לפסח] [במודעות יש את רשימת התרופות הכשרות לפסח ב'מדריך הכשרות' של העדה החרדית], במקרה של תרופות הקשורות לחיי אדם פשיטא שיש לקחת, אם יש בהם טעם מתוק כדאי לעטוף את הכדור בנייר דק כדי שלא להינות מטעמו].
- לאחר שריפת חמץ אומרים "כל חמירא" (השני), ובו מבטלים את כל החמץ, שמצאנו ושלא מצאנו [והתבאר בשו"ע אדה"ז סימן תלא מהותו של ביטול שני זה].

הכנות לחג: לכתחילה יש ליטול ציפורניים ולהסתפר רק לפני חצות היום (בדיעבד – שאלת רב).

מצות מצווה – הוד כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מחלק לאחר תפילת מנחה מצות שמורה לשלוחים וחסידים. כן תהיה לנו גם בגילוי בפועל ממש!

ההכנות לליל הסדר

מצות:

לא לשכוח לוודא שהפרישו 'חלה' מן המצות, ואם לאו – להפריש. לא ניתן להפריש בשבת או בחג.

יש לברור אותן מחשש נפוחות וכפולות (כפשוט בהכשר הרב לנדא כל המצות נבדקות קודם ואין לחשוש כלל).

בהגדה של פסח של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א התבאר כי ע"פ קבלה נוהגים לקחת לקערת ליל הסדר מצות כפופות – בית קיבול, שזהו עניין 'כלי' האמיתי.

זרוע:

נוהגים לקחת חלק מצוואר עוף. להסיר ממנו כמעט את כל הבשר מעל עצמות הזרוע – הרחקה שלא יהיה כל דמיון לקרבן הפסח.

ביצה:

ביצה מבושלת וקשה. כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מקפיד שהביצה תישאר בקליפתה עד שולחן עורך.

מרור:

נוהגים לקחת חסה וחזרת (היינו תמכא בלשון המשנה) – הן למרור והן לכורך. את טחינת או גירור ה'חריין' יש לעשות מבעוד יום (ולסגור היטב בכלי).

יש לבדוק, לשטוף ולייבש את ה'חסה' מבעוד-יום. כפשוט יש להזהר בכל אופני הזהירויות של איסור אכילת שרצים המצוי בחסה שמגדלים אותה בצורה לא נאותה.

חרוסת:

רסק פירות עבה, זכר לטיט. נעשה מפירות שנמשלה בהן 'כנסת ישראל'. כיום

המנהג להכניס בה רק - תפוחים אגסים ואגוזים ולרככה ביין. מנהג כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א: עד השימוש בחרוסת החרוסת נמצאת על השולחן ללא היין ורק לקראת נטילת ידים מרככה ביין.

כרפס:

ראשי-תיבות: ס'-פרך, כלומר שישים ריבוא עבדו עבודת-פרך. מנהגנו לקחת בצל.

היין לארבעת הכוסות:

בליל הסדר חובה על כל אחד ואחת לשתות ארבע כוסות יין. וחובת החינוך (שבלילה זה היא מדאורייתא) חלה גם על ד' הכוסות.

יש מהדרים שהיין יהיה אדום דווקא. ילדים יכולים להסתפק במיץ ענבים. ביינות הקלים המצויים כיום בשוק חלקם אינם בגדר יין כלל ויש לעיין במרכיבי היין שעל גבי האריזה.

יש מהדרים שהיין יהיה אדום דווקא. ילדים יכולים להסתפק במיץ ענבים. ביינות הקלים המצויים כיום בשוק חלקם אינם בגדר יין כלל ויש לעיין במרכיבי היין שעל גבי האריזה.

יין עם אלוהול: בשנים האחרונות חלק מהיקבים מכניסים לתוך היינות אלוהול – אכן כמות מועטת ביותר של עשירות האחוז - כדי לייצב את צורת התסיסה וכד'. למנהג חב"ד אין שותים ומשתמשים בפסח באלוהול גם אם הוא כשר לפסח, לכן יש לעיין ולהכיר איזה סוגי יינות אפשר לשתות. להלן רשימה של יינות שאין בהם אלוהול חיצוני (ביינות "אפרת" - "טפרברג", יש שלוש סדרות: 1) אינספיר. (2) אסנס. (3) לגאסי. - שבהן אין מוסיפים אלוהול מבחוץ, יקב אור הגנוז ביינות יבשים ללא תוספת (במתוקים עם תוספת אלוהול!), יקב שושני צפת ללא תוספת (למעט יין פורט), יקב רמת הגולן (למעט "יין מחוזק" בשם T בריבוע", וכן יין מוסקט "ירדן"), כנ"ל יקבי דלתון, אלימה וכן כל היינות היבשים של 'כרמל')

הכוס:

מכילה רביעית - 86 סמ"ק אין מנהגנו להשתמש בגביע עם רגל.

כלי שבור:

יש להכין מראש כלי שבור לשפיכת היין בעת אמירת המכות.
רשימת הדברים בהם צריך 'הסיבה': ארבע כוסות, מצה, כורך, אפיקומן

הדלקת נרות ומנחה

הדלקת הנר: "להדליק נר של יום-טוב" ו"שהחיינו". אלה שלא עושים סדר בביתם ומדליקים את הנרות בביתם, עליהם להיזהר בכל כללי הזהירות עם הנרות שלא יבוא לידי שריפה ח"ו.

מנחה: מנהגנו להקדים את תפילת מנחה ככל האפשרי (כדי לומר את קרבן פסח בזמנו): אחרי מנחה, קודם השקיעה, קוראים 'סדר קרבן פסח'. בקריאת סדר קרבן פסח יש להשתדל עד מאד שיהיה לפני השקיעה, שאז זמן הקרבת הפסח. ולא אחר כך. כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א נוהג להסביר כמה ענינים באמירת קרבן פסח מתוך תחנונים וכמיהה להקרבת קרבן פסח כפשוטו ממש (ופשיטא שעד שנה זו בוודאי ובוודאי שכבר נקריב קרבן פסח בפועל ממש, בהתגלות לעין כל של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א).

אור לט"ו ניסן - ליל חג הפסח

ערבית של יום-טוב. הלל שלם בברכה תחילה.

אמירת 'הודו' היא על דרך הרגיל, כך: כופלים 'הודו לה' אחר כל אחד מהשלושה פסוקים: "יאמר (ו) נא... כי לעולם חסדו", וגם ביחיד. דהיינו: הש"ץ מקריא: "הודו...". והציבור [אבל לא הש"ץ] עונים בקול: "הודו", ואומרים בנחת "יאמר נא ישראל..."; הש"ץ מקריא: "יאמר נא ישראל..."; והציבור עונים בקול (והש"ץ עמהם בנחת): "הודו...". ויאמרו נא בית אהרון..."; והציבור עונים בקול (והש"ץ עמהם בנחת): "הודו...".

ואומרים בנחת "יאמרו נא יראי ה'..." ; "הש"ץ מקריא: "יאמרו נא יראי ה'..." , והציבור עונים בקול (והש"ץ עמהם בנחת): "הודו..." .

קדיש תתקבל. עלינו. קדיש יתום. הכרזת הקודש 'יחי אדוננו' מתוך אמונה פשוטה כי בשנה זו הכרזה זו תהיה לאחר ההתגלות וכל העולם כולו יצטרף כפשוטו.

ליל הסדר

איתא בשלחן ערוך כי מצווה למהר להתחיל את הסדר, בשביל התינוקות שלא יישנו, כך גם עבור המתכנסים בסדרים ציבוריים שיתחילו בזמן.
* מי ששכח להכין חרוסת, יחתוך את הפירות לחתיכות גדולות.
* מי ששכח להכין מי-מלח, יכין כמות קטנה ביותר, רק ככל הדרוש לטיבול, לעצמו.

סידור הקערה:

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מסדר את הקערה מעומד. בשעת סידור הקערה, לפני הנחת כל דבר בקערה, נוהג לומר את הכתוב בסידור בעניין זה, ואחר סידור הקערה אומר את כל סימני הסדר יחד, כפי שהם כתובים בהגדה. וכשמגיע זמנו של כל 'סימן', חוזר ואומר 'סימן' זה לפרטיו. כל האמירות האלה - בלחש.
במשך כל זמן הסדר ניצבת כוס גדולה של כסף, לימין הקערה.
* מניחים קערה תחת המצות, (כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א נוהג להפסיק ביניהן במפה).

* בסידור רבנו הזקן איתא שמסדרים את המצות בסדר - ישראל, ועליו הלוי, ועליו הכהן.

* מנהג כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א: המינים מונחים על המצות המכוסות, ולא בתוך קעריות נפרדות. מייבשים את המרור במפיות, למניעת חשש 'שרויה'.

* כל המינים הנאכלים בליל הסדר נלקחים מעל הקערה עצמה, ולא כנוהגים להשאירם על הקערה ולאכול מהמונח על השולחן. רק ה'זרוע' נותר לבסוף על הקערה.

אופן הכנת ה'מרור' וה'חזרת' אצל כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א: מודד ארבע

כפות גדולות מלאות 'חריין' טחון, סוחט אותן היטב בידו, ומכין ממנו עיגול קרוב לגודל ביצה. אחר-כך עוטף זאת מכל צד בעלי חסה (שניים גדולים או שלושה קטנים), ובנוסף לכך מניח בפנים חתיכת 'חריין' שאינה מפוררת (ע"פ הספר 'מנהגי מלך').

* ל'כרפס' שעל הקערה מניח בצל שלם ואוכל מקצתו.

* מנהגנו שמאחר גיל בר מצווה תהיה לכל אחד קערה.

* עיקר חשוב מן התורה בלילה זה לחנך את בניו ובנותיו לזכירת יציאת מצרים על ידי סיפור וכו'. ולכן: יש להכין לכל ילד כוסות המכילים רביעית, להסבירם כל פרט מאופן עריכת הסדר וכפשוט לשתף אותם באופן ברור בכל תוכן ההגדה.

אמירת ההגדה לפי סדר

הערה: מכיוון שאנו בטוחים בפועל ממש שהשנה זו שנת תש"פ, נחגוג את חג הפסח בירושלים עיר הקודש עם קרבן פסח בבית המקדש ומלכנו מלך המשיח שליט"א בראשנו, יש להתכונן לכל השינויים בעריכת הסדר שיהיו אז בסוף החוברת יבואו כל השינויים שיהיו ב'ליל הסדר' בימות המשיח (מעשה ידיו להתפאר של הגה"ח ר' יוסף ישעי' שי' ברוין מד"א שכונת המלך המשיח).

'קדש'

* בשנה זו אומרים: 'אתקינו' דיום-טוב, וקידוש.

* מנהגנו בקידוש ובכל כוס של ברכה, למזוג עד שיישפך מעט החוצה (כבהבדלה), וגם בליל הסדר יש לנהוג כך.

* אשה ובת שבירכו 'שהחיינו' בהדלקת הנרות, גם אם מקדשות בעצמן, לא יברכה עתה.

* כל אחת ואחת מארבע הכוסות ששותים בפסח – שותים את כולה ובבת-אחת. ובהסיבה.

'ורחץ'

כל בני הבית נוטלים את ידיהם, ובלי ברכה.

'כרפס'

שיעורו: פחות מ-17 גרם. מטבילים ואחר-כך מברכים, כדי לתכוף הברכה לאכילה

ככל האפשר. ומכוונים להוציא גם את המרור ואת הכורך. מנהג חב"ד לאוכלו בלי הסבה. לאחר הטעימה, אין מחזירים את הנשאר לקערה. מנהג כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א: להטביל את הכרפס שלשה פעמים במי מלח.

'יחץ'

חוצים את המצה כשהיא בתוך המפה, מכוסה. שוברים אותה לשני חלקים: האחד גדול והשני קטן ממנו. את החלק הגדול מניחים לאפיקומן, ואת הקטן מניחים במקומו, בין שתי המצות.

מנהג רבותינו נשיאנו - כ"ק אדמו"ר מהורש"ב וכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ: שוברים את האפיקומן לחמש חתיכות.

מצפינים את האפיקומן בין שני כרים. "אין נוהגים בחטיפת [גניבת] האפיקומן בבית הרב".

'מגיד'

"בבית הרב אין מגביהים הקערה, ורק מגלים מקצת המצות". כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א נוהג לגלות מקצתן של כל ג' המצות, גם הפרוסה. "איתא בכתבי האריז"ל שצריך לומר את ההגדה בקול רם ובשמחה". הניקוד: "הא לחמא עניא" בצירי (אף-על-פי שהכוונה היא כאילו אומרים בקמץ, היינו 'זה', ולא 'הנה').

מזיגת כוס שניה: אין צריך לשטוף ולהדיח את הכוס לפני המזיגה, שהרי שטפוח והדיחוח קודם הקידוש.

'מה נשתנה':

שואלים גם בשפת האידיש.

לאחר אמירת 'מה נשתנה' על-ידי השואל, חוזרים ואומרים זאת בלחש.

גם מי שאין לו אב, מקדים: 'אבא, אשאל אותך ארבע קושיות'.

שפיכת יין מהכוס:

נוהגים לשפוך יין מהכוס: שלוש פעמים באמירת "דם, ואש, ותימרות-עשן"; עשר

פעמים בכל אחת מן המכות; ושלוש פעמים נוספות באמירת הסימנים "דצ"ך, עד"ש, באח"ב".

אין מטיפים יין על-ידי אצבע, אלא שופכים באמצעות הכוס עצמה. לאחר סיום כל השפיכות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ממלא הכוס שוב ושוב – ג' פעמים עכ"פ. עד שנשפכת על גדותיה.

רחצה – כורך:

* לפני 'רחצה' כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א אומר בלחש את כל הדינים שבסידור, מ'רחצה' עד 'כורך'.

'מוציא' 'מצה':

* כל בני הבית חייבים במצוות אלו. ידי חובת 'לחם משנה' יוצאים על-ידי ראש המשפחה, אך כל אחד ואחד מברך לעצמו.

שיעור כזית: המקובל הוא, ששיעור 'כזית' במצה הוא 29 גרם, כולל 2 גרם להנותר בין השיניים – כשליש מצת-יד.

בעל הקערה צריך לאכול שני כזיתים – כזית אחד מהמצה העליונה של 'המוציא' וכזית שני מהמצה האמצעית של 'יחץ', אולם שאר בני הבית אוכלים רק כזית אחד.

* מסיימים אכילת כל 'כזית' (גם במרור ובכורך) לכתחילה עד 4 דקות, כפי משך השיעור הקצר של 'כדי אכילת פרס'. [ע"פ עדות כמה: היו שנים אצל כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א נמשכה אכילת המצה זמן ארוך!].

'מרור':

* טובלים מקצת המרור בחרוסת. מנערים את החרוסת, שלא יתבטל טעם המרירות. ואז מברכים "על אכילת מרור", ומכוונים לפטור בזה גם את המרור שב'כורך', ואוכלים שלא בהסיבה.

* לפי ספר 'שיעורי תורה' – שיעור כזית מרור 19 גרם. אולם אם אוכלים קלח (שהוא כבד יותר), דרוש להוסיף עוד 2 גרם, וכן עבור מה שנשאר דבוק בין השיניים.

'כורך':

לוקחים כזית מהמצה התחתונה וכזית מרור משני הסוגים. מניחים מעט חרוסת יבשה על המרור, ומנערים אותה מיד אחר-כך. ואוכלים בהסיבה.

'שולחן-עורך':

* אוכלים שלא בהסיבה.

* מתחילים באכילת הביצה שעל הקערה. בענין בדיקת ביצה קשה מ'דם', מתואר ביומנים כי בליל הסדר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א לא בדק את הביצה ואכלה כמות שהיא, אולם אין מכאן כל דמות ראייה שאין לבדוק ביצים קשות, אלא רק בליל הסדר שאז הוא 'משומר מן המזיקים'.

במשך הסעודה נוהג כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א לטבול את המצה ג' פעמים במלח ואוכלה.

'צפון':

בסוף הסעודה מוציאים את האפיקומן, מחלקים לכל אחד ואחת כזית. טוב לאכול שני 'כזיתים', אחד זכר לפסח ואחד זכר למצה הנאכלת עמו. יש לאכול את כולו במקום אחד. אוכלים בהסיבה, ויש לסיימו קודם חצות (12:45 במרכז הארץ).

* כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מוזג כוסו של אליהו תמיד קודם ברכת המזון. נוהג להשתמש בכוס של זכוכית לכוס של אליהו. בעת שמחזיר הכוס לבקבוק מנגנים 'א-לי אתה'.

'ברך':

* למים אמצעיים ואחרונים – בכל שבעת ימי הפסח – אין להעביר האצבעות על השפתיים.

* כל אחד מהמסובים אוזז בידו את הכוס עד אחרי 'בונה ירושלים'.

שפוך חמתך: אחר שתיית כוס שלישי מוזגים כוס רביעי, והולכים (השנה, כמובן, בלי נרות) לפתוח את כל הדלתות שבין מקום עריכת הסדר לבין רשות הרבים. אומרים "שפוך חמתך" בישיבה ואין צריך לעמוד. כל המסובים אומרים זאת במקומם, ורק השלוחים אומרים אותו אצל הדלת.

שעת פתיחת הדלת היא עת רצון ויש לבקש בה לכל לראש על התגלות כ"ק אדונו מורנו ורבינו מלך המשיח שליט"א.

'הלל'. 'נרצה':

כשהשלוחים חוזרים, מתחילים "לא לנו".

גם אורחים שאינם מסובים לסדר, עונים 'הודו' כסדר הנהוג בבית-הכנסת בעת אמירת הלל.

"הודו". כי לעולם חסדו": מכוונים באותיות שם הוי"ה כנדפס בסידור.

* מנהג בית הרב: אחר אמירת "לשנה הבאה בירושלים", האדמו"ר מחזיר ושופך היין מכוסו של אליהו לבקבוק, וכל המסובים מנגנים בשעה זו הניגון "א-לי אתה ואודך" – מעשרת הניגונים של רבנו הזקן.
* אין אומרים "חסל סידור פסח".

קריאת שמע שעל המיטה: נוהגים לקרות לפני השינה רק את פרשת 'שמע' וברכת 'המפיל'.

יום חמישי – ט"ו ניסן, חג הפסח

תפילת שחרית:

הלל שלם, קדיש תתקבל. שיר של יום, קדיש יתום. הוצאת שני ספרי-תורה, אמירת שלוש-עשרה מידות, רבונו של עולם, בריך שמיא וכו'.

בספר-התורה הראשון קוראים לחמישה עולים בפרשת בא "משכו וקחו", מניחים את הספר השני על הבימה ליד הראשון (ונשאר על הבימה עד אחרי הקריאה בו) ואומרים חצי קדיש, הגבהה וגלילה. בספר השני קוראים למפטיר בפרשת פינחס "ובחודש הראשון". הגבהה וגלילה. הפטרה. אשרי. יהללו. חצי קדיש.

תפילת טל: קודם מוסף מכריז השמש "מוריד הטל", ובתפילה זו מפסיקים לומר "משיב הרוח ומוריד הגשם". (אמר 'מוריד הגשם', אם נזכר טרם שסיים ברכת 'מחיה המתים' – חוזר ל"אתה גיבור" [ולא מהני לומר מיד 'מוריד הטל']). נזכר אחר שאמר "ברוך אתה ה'", יסיים 'למדני חוקיך' ויתחיל "אתה גיבור". נזכר אחר – כך – חוזר לראש התפילה. נזכר כשהגיע זמן מנחה, מתפלל שתיים. אמר "משיב הרוח ומוריד הטל" אינו חוזר, והמסופק – עד שלושים יום, חוזר. שמע הכרזת

'מוריד הטל' קודם שהתפלל שחרית – אם אינו מתפלל במניין אחר – יאמר גם בשחרית 'מוריד הטל'.

בחזרת הש"ץ – תפילת טל.

לאחר אמירת תהילים, לפני הקידוש, אומרים כבכל שבת 'ולקחת סולת', ושש זכירות.

קידוש: 'אלה מועדי', ו'בורא פרי הגפן'.

שמחת יום-טוב: חייבים בה מדאורייתא, וחייבים לשתות רביעית יין בכל יום ביום-טוב וחול המועד (אם כי יוצאים ידי-חובה זו גם בין הקידוש).

מוצאי יום טוב

ערבית: בתפילה הראשונה של חול-המועד יש לזכור לומר ארבעה דברים אלו: א) מוריד הטל; ב) אתה חוננתנו; ג) ותן ברכה; ד) יעלה ויבוא.

שכח אחד מהם, ונזכר אחר שסיים תפילתו:

א. אמר "משיב הרוח ומוריד הגשם" – יחזור לראש התפילה.

ב. שכח לומר "אתה חוננתנו" – לא יחזור (אלא אם צריך לעשות מלאכה לפני הבדלה יאמר אחרי שמונה-עשרה: "ברוך המבדיל בין קודש לחול").

ג. אמר 'ותן טל ומטר' – יחזור לראש התפילה.

ד. שכח 'יעלה ויבוא' – יחזור לראש התפילה.

קדיש תתקבל.

ספירת העומר

מברכים וסופרים בעמידה, אחר צאת הכוכבים. ולכתחילה צריך לדעת את הספירה של הלילה בשעת הברכה. אחרי הספירה (והנוסח שלאחריה): עלינו, קדיש יתום.

למנהג חב"ד גם הנשים סופרות, ובברכה.

השומע ספירת העומר מאחרים קודם שספר בעצמו, טוב שיכוון במפורש שאינו רוצה לצאת עתה ידי-חובה כלל.

מי שלא ספר בלילה, יספור ביום בלי ברכה, ובשאר הלילות יברך. ואם דילג פעם

אחת, שלא ספר גם ביום – יספור בשאר הלילות בלי ברכה, ויכול לצאת ידי חובתו בשמיעה מאחרים. ובספק אם דילג יום – סופר בברכה.

נוהגים ללמוד בימי הספירה מסכת סוטה – נוסף על השיעורים הקבועים – דף ליום.

הבדלה יין בלבד. ללא בשמים ונר.

חול המועד

* לא נתקנו המועדות (חול המועד) אלא כדי שיהיו פנויים לעסוק בתורה. (ספר החינוך ע"פ מדרש). לכן תיקן כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א לערוך בכל קהילה ובכל מקום כינוסי תורה בעת חול המועד.

* רבים מהציבור מקילים מאד במלאכות האסורות להעשות בחול המועד. עיקרי הדברים כי רק מלאכה של הפסד מותר לעשותה בחול המועד. [ויש לברר היטב המותר והאסור]

יום שישי

ט"ז ניסן, א' דחול המועד

שחרית: אין מניחים תפילין. אין אומרים 'מזמור לתודה' (בכל ימי הפסח). יעלה ויבוא. חצי הלל, קדיש תתקבל. שיר של יום, קדיש יתום. מוציאים שני ספרי תורה, בראשון קוראים לשלושה עולים בפרשת אמור 'שור או כשב' (ויקרא כב, כו – כג, מד. מיקום ההפסקות – כפי קריאת כהן, לוי, ישראל שבסידורנו ליום-טוב, והישראל קורא עד גמירא), הגבהה וגלילה, ובשני יעלה רביעי בפרשת פינחס – 'והקרבתם'. חצי קדיש. הגבהה וגלילה. אשרי, ובא לציון גואל. יהללו. חצי קדיש. תפילת מוסף.

ערב שבת קודש

הדלקת הנר: מברכות 'להדליק נר של שבת-קודש' בלבד.

מנחה: אין אומרים 'הודו', אלא מתחילים 'פתח אליהו'.
קבלת שבת: מתחילים 'מזמור לדוד'. ב'בואי בשלום' אומרים "גם בשמחה
ובצהלה" ואין אומרים "ברינה" וממשיכים כרגיל. ערבית של שבת, ואומרים 'עלה
ויבוא'.

אמירת 'שלום עליכם', 'אשת חיל', 'מזמור לדוד' ו'דא היא סעודתא' – בלחש.
קידוש של שבת.

שמחה: בשבת חול-המועד – גדולה השמחה עוד יותר, ובפרט לנשים, שעול הכנת
אוכל-נפש מוטל עליהן (משיחת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א).

יום שבת קודש י"ז ניסן, ב' דחול-המועד

שחרית: חצי הלל. מוציאים שני ספרי-תורה. בספר הראשון קוראים לשבעה
עולים בפרשת כי תשא "ראה אתה אומר אליי" (לג, יב – לד, כו). מניחים את
ספר-התורה השני על הבימה ואומרים חצי קדיש; הכרזת 'יחי אדוננו', הגבהה
וגלילה; בספר השני קוראים למפטיר "והקרבתם" כמו לרביעי מיום אתמול;
הגבהה וגלילה. הפטרה ביחזקאל (לז, א – יד): "היתה עלי יד ה'". בברכות ההפטרה
אין מזכירים יום-טוב, וחותמים ב'מקדש השבת' בלבד. יקום פורקן, אשרי, יהללו,
חצי קדיש, מוסף של חול-המועד, עם קרבנות שבת.

אחרי אמירת שיעור תהילים היומי [והמשניות דאבלים, וקדיש דרבנן] –
אומרים 'ולקחת סולת'.

קידוש היום: של שבת. הקטעים עד התחלת הקידוש – 'בלחש'.

מנחה: קוראים בתורה בפרשת 'שמיני'.

יום ראשון ח"י ניסן, ג' דחול-המועד

בספר-התורה הראשון קוראים לשלושה עולים בפרשת בוא "קדש לי" (שמות יג, א-טז), הגבהה וגלילה, ובספר השני עולה הרביעי בפרשת פינחס "והקרבתם" כדאתמול, חצי קדיש.

יום הולדת הגאון המקובל ר' לוי יצחק שניאורסון, אביו של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, ויום הכנסתו של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בבריתו של אברהם אבינו. בשנת תנש"א הוציא לאור כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מאמר חסידות ליום זה – דיבור המתחיל "אשרי תבחר ותקרב" – ונדפס בספר המאמרים מלוקט חלק ה'.

יום שני י"ט ניסן, ד' דחול-המועד

בספר-התורה הראשון קוראים לשלושה עולים בפרשת משפטים "אם כסף..." , הגבהה וגלילה, ובספר השני יעלה רביעי בפרשת פינחס – 'והקרבתם'. חצי קדיש. יחי אדוננו, הגבהה וגלילה. אשרי, ובא לציון גואל. יהללו. חצי קדיש. תפילת מוסף.

יום שלישי כ' ניסן, ה' דחול המועד

בספר-התורה הראשון קוראים לשלושה עולים בפרשת בהעלותך "וידבר גו' במדבר סיני..." , ובספר השני לרביעי כמו יום אתמול.

ערב חג שביעי של פסח

הדלקת נרות: מברכות 'להדליק נר של יום-טוב', בלי 'שהחיינו'. מעריב של יו"ט. **קידוש:** אין אומרים 'שהחיינו' (וכבר נתבאר בשיחות קודש עומק הענין – ראה לקוטי שיחות חלק לז שיחה לימים אחרונים של פסח)

ליל קריעת ים סוף: בליובאוויטש ניעורים כל הלילה, עוסקים בלימוד תורה [ומתועדים]. הניעור כל לילה זה וכיו"ב – אין צריך לקרוא קריאת-שמע שעל-המיטה (בקהילות ישראל נוהגים בלילה זה לומר בשירה וכו' את שירת הים, או לשפוך מים על רצפת בית הכנסת ולרקוד וכיו"ב. כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א הזכיר כמה פעמים מנהגים אלו (לקו"ש ח"ז ע' 270, המלך במסיבו ח"ב ע' רכט ועוד), אבל בבית רבינו שבבבל לא נוהגים כן..

שחרית: חצי הלל. קדיש תתקבל. שיר של יום. מוציאים שני ספרי-תורה, שלוש-עשרה מידות (פעם אחת), ריבוננו-של-עולם, ואני תפילתי, בריך שמיה וכו'.

קריאת התורה: בספר הראשון קוראים לחמישה עולים בפרשת בשלח: "ויהי בשלח... ה' רופאך".

בעת קריאת שירת הים – עומדים. מניחים את הספר השני על הבימה ואומרים חצי קדיש. בספר השני קוראים למפטיר "והקרבתם" כבכל ימי חול-המועד. הפטרה "וידבר דוד".

הזכרת נשמות: רבותינו נשיאינו נהגו לאחוז בעץ-החיים של ספר-התורה בעת אמירת יזכור. מי שהוריו בחיים, יוצא מבית-הכנסת בזמן הזכרת נשמות. אָבֶל (רח"ל) בשנה הראשונה לפטירת אביו או אמו, נשאר בבית-הכנסת אך אינו מזכיר נשמות. בהזכרת נשמות אומרים "בן פלונית".

אומרים 'אב הרחמים'. גם מי שאינו מזכיר נשמות אומר זאת. אשרי. יהללו. תפילת מוסף.

סעודת משיח

סעודה: "סיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר: רבינו הבעל-שם-טוב היה אוכל סעודה שלישית ביום אחרון-של-פסח (כלומר יום שני של שביעי של פסח, בחו"ל) והיתה נקראת אצלו "סעודת משיח", משום שביום זה מאיר גילוי הארת המשיח".

ארבע כוסות: בשנת תרס"ו, שהיתה שנת הקץ, באחרון של פיסח תיקן הוד כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב שישתו ד' כוסות בסעודה זו. לאור זאת תיקן כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א שבכל שנה ושנה ישתו בסעודת משיח ד' כוסות. בשנת תשמ"ו בעת המאמר אמר כי יש לכוון בעת שתיית ארבעת הכוסות שזה קשור לגאולה האמיתית והשלימה.

ריקוד משיח: הוד כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נהג להורות באחרון של פסח שירקדו "ריקוד של משיח" ("משיח'ס טאַנץ"), כמה פעמים הזכיר זאת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ואמר: משיח רוקד איתנו עכשיו!

תהלוכה: כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א תיקן ללכת לתהלוכה לכל בתי הכנסת כדי לשמחם ולעורר על סעודת משיח ועניני הגאולה האמיתית והשלימה. בשיחות קודש מוסיף שיש ערך חינוכי ראשון במעלה לקחת את ילדיו לשם ואפשר לצרף גם את כל בני ביתו.

בשנה זו תש"פ בוודאי ובוודאי שה'תהלוכה' תתקיים בירושלים עיר הקודש, בהר הקודש, בבית המקדש השלישי ביחד עם כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. אין לאכול שרויה בסעודה זו בארץ הקודש, רק לאחר צאת הכוכבים! מאריכים בסעודת משיח לתוך הלילה!

יום שני כ"א ניסן – אסרו חג הפסח

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א תיקן לערוך ביום זה 'כינוס תורה' בבית הכנסת להמשיך את עניני החג לאסרו חג. ב'מודעות' יתקיים כינוס תורה לקראת תפילת מנחה והמשכה לאחר תפילת ערבית.

